

07.06.2023

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2023/597
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.5.2023/206
Karar Numarası : 2023/472
Başvuran : ... Derneği
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Seçim süreçlerinde ayrımcılık, nefret söylemi, taciz ve ötekileştirmenin önlenmesi için siyasi partiler ve medya organlarına yönelik çerçeve tavsiyelerin oluşturulması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran Dernek, 14/5/2023 tarihinde yapılacak olan Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimi için Yüksek Seçim Kurulunun 14/3/2023 tarihli ve 99 sayılı kararı ile kabul edilen seçim takvimine göre 18/3/2023 tarihinde seçim sürecinin resmen başladığını, yaptıkları araştırmalarda ülkelerde nefret söylemi, ırkçılık ve ayrımcılığın seçim dönemlerinde yükseldiğini gözlemlediklerini, yazılı ve görsel medyada da seçim dönemlerin nefret söyleminin arttığını, önceki seçim dönemlerinde de siyasi partilerin, adayların ve medya organlarının ifade özgürlüğü sınırlarını aşan yer yer ırkçı nefret söylemi ve ayrımcı söylemlerde bulduklarının görüldüğünü iddia ederek seçim dönemlerinde ayrımcılık ve nefret söylemleri ile mücadele etmek amacıyla siyasi partiler, medya organları ve adaylar için bir politika oluşturulmasını; oluşturulacak politikaların kamuoyu ile paylaşılmasını; seçim kampanyası sürecinde ilgililerin tavsiye kararlarına uyup uymadıklarının izlenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir. "

4. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."

5. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"... f) İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; (g) "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; ... (i) "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.(...)"

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"... g) Başvurucu: Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişileri, ... ifade eder."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. "

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmez kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Bununla birlikte başvuru, ... Derneğin 14 Mayıs 2023 tarihinde yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimi kampanya döneminde muhtemel ayrımcılıkların, nefret söylemi, taciz ve ötekileştirmenin önlenmesi için siyasi partiler ve medya organlarına yönelik çerçeve tavsiyelerin oluşturulması ve sürecin izlenmesi talebine ilişkindir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, Kuruma bireysel başvuruda bulunma hakkının, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan gerçek ve tüzel kişilere ait olduğu düzenlenmiştir. Bu kapsamda, tüzel kişiler mezkûr Kanun'da sayılan ayrımcılık temellerine dayalı olarak tüzel kişiliklerine yönelik ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasında bulunabilmektedir.

15. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; başvuru, başvuran Dernek tüzel kişiliğine yönelik ayrımcılık yasağı ihlali iddiası içermediği, bu kapsamda 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesi gereğince başvuran Dernek zarar gören sıfatını haiz olmadığı ve ehliyet kriterini taşımadığından başvurunun inceleme koşullarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/5/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTI
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi